

Liturgie:

Votum en groet

Opw 755, *Laat ons Christus zien*

Gebed

Heer ontferm U

Johannes 6 : 30-40

Gez 195 *Ik ben het Levensbrood*

Tekst: Johannes 6 : 60-69

Luisterlied

Toen was geloof heel gewoon

Verkondiging **AfvalLEN of bij Hem blijven?**

Gez 237 *God enkel licht*

Gebed

Collecte

Richtlijnen uit dankbaarheid

Johannes 15 : 9-17

Gez 64 (2006) *Vrede zij u*

Zegen

NLB 425 *Vervuld van uw zegen*

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, mijn broeder en mijn zuster,

Herfst

Herfst... de wind steekt op. Het stormt. De bomen kraken en kreunen. De bladeren vallen af. Er komen kale plekken. Maar tegelijk zie je enorm veel kleuren verschijnen in allerlei schakeringen. De vele soorten groen verdwijnen langzamerhand en maken plaats voor tinten geel en oranje en bruin.

Deze beelden kun je gebruiken voor persoonlijk geloof, maar ook voor het gemeenschappelijke geloof van de kerk of gemeente. Met name de laatste 50 jaar zie je veel veranderen. Zekerheden vallen weg. De antwoorden van gisteren voldoen niet altijd meer. Niets is meer vanzelfsprekend. Het christelijk leven heeft zijn stutten verloren.

Jongeren groeien op in een klimaat waarin het ABC van het christelijk geloof niet meer wordt verstaan. Het lijkt wel uitgerangeerd. Je kunt steeds minder kennis veronderstellen. En je moet steeds meer uitleggen. Het is zo verbrokken geworden. Er is zoveel verloren gegaan en anders geworden. Zodat je goed kunt voorstellen dat er heimwee ontstaat naar vroeger. En je nostalgisch terugkijkt.

Maar laten we vroeger ook niet verheerlijken. Niet alles was beter en mooier. De zomer groei gaf wel eens zoveel blad dat je de boom niet meer kon zien. Er is ook veel blad en tak gevallen dat je best kunt missen. Je vreesde de boom, maar de boom is overeind gebleven. Kaler, maar niet minder echt. Bovendien zijn er ook kleuren en variëteiten bij gekomen, die je eerste niet zo had gezien. En als niets meer vanzelf spreekt, je niet zomaar kunt meelopen, dan gaat het ook niet meer automatisch. Als de keuze wordt gevraagd, dan is die ook welbewust gemaakt.

Wat herken jij van verval of van afval? Welke vormen waar je aan gehecht was zijn verdwenen? Of heb je soms die vormen nodig om je geloof te behouden? Welke kleuren zijn er voor jou bijgekomen wat waardevol is? Er is vast te betreuren wat minder en anders is. Misschien is veel je uit handen gevallen, maar heb je ook het belangrijkste overgehouden? Namelijk de kern, de wortel, de boom die overeind staat?! Deze beweging is namelijk van alle tijden, al in de tijd van Jezus zelf.

Afvallen of bij Hem blijven?

Hardheid van hart

Het is schokkend te lezen, maar het is toch echt zo. Een menigte van volgers rondom Jezus haakt af. Ze worden leerlingen genoemd, dus het waren niet zomaar hoorders. Ze hadden zich aan Hem gehecht en waren afgegaan op Jezus woorden en daden. Maar nu verandert er iets. Een groep begint zich te ergeren en zich te storen aan Jezus uitspraken. Ze vinden de rede die Hij uitspreekt hard en onverteerbaar. De bedoeling is, stijf, onbuigzaam, aanstootgevend.

Wat is er dan zo *aanstootgevend en hard*? Kort gezegd, dat Jezus van zichzelf zegt dat Hij het Brood van het leven is en dat ieder mens diep van Hem afhankelijk is. Elk mens heeft Hem broodnodig. Jezus geeft zichzelf te eten en te drinken. Het is voor hen aanstootgevende taal. Het duidt erop dat Hij zich helemaal gaat weggeven tot in de dood. En dat dit ook nodig is. Zoals de graankorrel sterft, zo zal Hij ook de dood ingaan.

Een groot deel van de volgelingen kan Hem niet meer volgen. Ze zien het niet meer met Hem zitten. Een broodkoning die hen brood geeft en voedt. Dat is tot daaraantoe. Ze nemen niet aanstoot aan zijn daden: brood vermenigvuldigen en hen voeden. Maar ze stoten zich aan zijn woorden. Brood van eeuwig leven? Dus leven door de dood heen... omdat geen mens zichzelf redt. Nee, dat gaat er bij hen niet in. Jezus zoekt hen nog door te zeggen: ach het is ook moeilijk te aanvaarden en te verstaan. Maar als je nu eens zou zien van welke plaats Ik kom en waar ik weer heenga. Als je zou inzien dat Ik het Brood uit de hemel ben. Dan zou je anders kijken en beter verstaan.

Jezus laat hiermee zien dat irritatie voortkomt uit gebrek aan menselijk inzicht. Puur menselijk bekeken is het ongeloofwaardig en een onmogelijkheid. Is het zelfs niet noodzakelijk, dat Jezus zou moeten sterven. Of dat je Hem broodnodig hebt zoals je dagelijkse voedsel. De Heer geeft toe dat je tot dat inzicht moet worden gebracht. Zodat je anders naar Hem gaat kijken, meer dan gewoon mens.

De uitspraken van Jezus zijn niet alleen hard, zodat je erop afketst, maar *hun hart is ook verhard*. Het ontbreekt eenvoudig aan geloof. Daardoor kon die grote menigte Hem niet meer volgen. En weigerden ze dat ook pertinent. Als je puur menselijk bekijkt, dus als vlees en bloed, dan kom je niet zover. En stoot je je aan de geweldige pretentie van Jezus, als Zoon van God. Daarom heb je ook zijn Geest nodig om dat in te zien en Hem te zien zoals Hij is. Redder van de wereld.

Dat is ten diepste de oorzaak van verval en afval. Oppervlakkig bekeken zeggen mensen: dat ligt aan de kerk. Het is niet meer van deze tijd, het is ouderwets. Of er klinkt: het ligt aan de mensen, het zegt ze niets meer. Maar hier in het evangelie is de diepste reden dat mensen mopperen en afhaken Jezus zelf. Ze ergeren zich niet aan de mensen zozeer, maar aan Jezus zelf. Als ze niet genoeg bewijs krijgen, dan houden ze het voor gezien. Ten diepste is dat de reden: geloof in Hem, zoals Hij zich bekendmaakt, ja dan nee. Hem aannemen of Hem afwijzen.

Afdwalen

Hier begint het dus al, tijdens Jezus optreden op aarde. Zichtbaar in zijn wonderen. Hoorbaar in zijn spreken. In het begin waren ze geboeid, want niemand sprak en onderwees zoals Hij. Wat verbluffend, wat diep, wat heilzaam en versterkend. Wat heb je veel aan Hem. Wat is Hij goed voor de mensen om Hem heen. Wat een liefde

straalt Hij uit. Maar blijkbaar blijft het niet zo. Het spreekt niet vanzelf en het gaat ook niet vanzelf, dat iedereen blijft volgen. Geloofsafval is vanaf het eerste begin. Als ik toen geleefd had... en Hem gehoord, gezien, dan was ik wel... Maar zo werkt het dus niet. Ook vroeger, rondom Jezus, sprak geloven niet vanzelf. Kreeg je de indruk in het begin dat het een grote menigte was en bevond je je in een groot publiek. Veel mensen om je heen als volgers. Maar dat bleef niet zo. Er waren er op den duur ook afhakers. Jezus heeft vanaf het begin ingecalculeerd dat een grote groep volgelingen zou afdwalen. Zelfs dat een van hen Hem zou verraden. Hij had een grote mensenkennis. Hij doorzag mensen en wist wat er in hen omging.

Tegelijkertijd laat het ook zien dat het ergens over gaat. De waarheid vraagt erom dat je erop afgaat en ook daadwerkelijk gelooft en serieus neemt. En zowel de kritiek als de afwijzing laten zien dat je je ergens tegen moet verzetten om het van je af te schudden. Het is niet iemand waar je schouderophalend zomaar aan voorbij kan gaan. Het is geloof of ongeloof. Het is op Hem afgaan, of op jezelf afgaan.

Maar wat moet dat ook pijnlijk zijn geweest voor de Heer zelf. Dat mensen in zo grote getalen afhaken. Hem de rug toekeren en zijn woorden niet meer serieus nemen. Sterker nog, zich steeds meer aan Hem gaan ergeren en spotters worden. Allerlei gradaties van ongeloof tegenover zijn reddende woorden. Jezus was echter niet bang voor afwijzing. Hij stelde de waarheid hoger dan meningen en reacties van omstanders.

Dat heeft ook *met verwachtingen te maken*. Als Jezus niet doet wat mensen van Hem verwachten of Hij niet al hun wensen vervult, dan zijn ze op den duur klaar met Hem. Waar heb ik Hem voor nodig? Vroeger hadden we godsdienst broodnodig, tegenwoordig redden mensen zichzelf er ook wel uit. Wat heeft godsdienst ons nog te bieden? Wat heb ik eraan? Wat kan en wil ik er nog mee? Wat voegt het nog toe? Geloof houdt mij helemaal niet bezig, hoor ik dan. Komt niet voor in mijn belevingswereld. Totdat de leegte overblijft en je aangaapt. En mensen erachter komen dat het zelf uitzoeken in het leven, wel heel eenzaam is en verlaten. Dat de goden die je aandacht hebben opgeëist je afdanken op den duur. En ook geen voldoening geven. Totdat de wereld in brand gaat staan en je niet meer voor de oorlogen kunt afsluiten...

Nee, het is niet gezegd dat het altijd zo gaat. Verharding en afhaken kan blijven. Maar er is ook inkeer mogelijk. Kijk maar eens hoe moeilijk mensen loskomen van geloof en normen en waarden die ze hebben meegekregen. Hij vertelde niet voor niets die gelijkenis... En liet Jezus ook blijken dat Hij er veel voorover had om die ene afgedwaalde terug te halen.

Niet afdwingen-opdringen

Nog iets bijzonders treft mij in Jezus optreden. Hij dwingt niemand. En Hij dringt zichzelf ook helemaal niet op. Het is de enige religie die de ruimte biedt om af te

wijzen. Tenminste, vaak is door mensen wel dwang gemaakt, in kruistochten, of doordat je werk en inkomen er afhankelijk van werd. Waardoor mensen zich zo gingen voordoen, zonder daadwerkelijk te geloven. Jezus laat de ander vrij in zijn of haar keuze, hoezeer Hij het ook betreurt. En hoezeer het ook consequenties heeft. Maar Jezus gaat niet smeken of soebatten of met zijn boodschap lopen leuren. Hij neemt zijn gehoor serieus en respecteert keuzes. Al laat het Hem natuurlijk niet onverschillig wat de ander doet. Maar je hoeft Hem niet trouw te blijven met tegenzin. Ieder wordt voor de keuze van geloof geplaatst. Zijn verkiezende liefde lokt uit.

Dat komt duidelijk naar voren in de vraag die Jezus stelt. Jullie willen toch ook niet heengaan? Willen jullie soms ook weggaan? De vraag is niet negatief gesteld of bedoeld, alsof Jezus zijn leerlingen van zich afduwt; zo van: ga maar. Jullie mogen ook wel gaan. Nee, de vraag verlangt een positief antwoord. Jullie gaan toch ook niet weg? Hij rekent op een ontkenning: nee toch zeker!

Jezus hoeft niet lang te wachten op antwoord. Meteen een spontane reactie van Petrus. *Naar wie zouden we moeten gaan Heer?* Je merkt dat Petrus de Persoon van Jezus en zijn woorden bij elkaar houdt. Dat wil zeggen voor Petrus heeft Jezus zoveel indruk gemaakt, dat Hij niet anders kan dan Hem volgen. Al beseft hij op dit moment niet dat hij ook nog gaat afhaken. Maar de weg zelf is hem duidelijk, al heeft Petrus niet door dat dit tot de dood van Jezus leidt. En daar wil Hij op den duur ook niet aan. Omdat Hij nog niet beseft dat de weg naar het Leven, door het graf van de dood heen leidt. Toch heeft Petrus goed door dat het spreken van Jezus gezag heeft. Niemand spreekt zoals Hij. Het zijn woorden van eeuwig leven. Ze geven je spirit, zijn woorden zijn van levensbelang. En je leeft erbij op.

De levensvraag is het in feite: moeten we het dan toch bij onszelf zoeken? Onszelf redden, onszelf bewijzen? Of moeten we alle kaarten op ons geluk en succes zetten? En als je dan niemand meer hebt om naar toe te gaan? Iedereen heeft iemand nodig waar hij of zij altijd terecht kan.

Belijden is blijven

Weggaan is een optie... Jezus laat je vrij. Je bent vrij om te gaan en te staan. Maar dan blijf je aan jezelf gebonden. En meer dan dit leven kan het je dan niet bieden. Voor Petrus is het geen optie. Het brengt hem tot een mooie en treffende belijdenis. Wij weten dat u de heilige van God bent. Precies aansluitend bij wat Jezus eerder had gezegd: Ik ben het Brood dat uit de hemel neerdaalt. Ik kom van boven, ik ben maar niet van beneden. Jezus is meer dan een bijzonder mens. Hij is ook meer dan een bijzondere profeet: al wordt Hij in de Koran, al Masieh genoemd, de grote profeet Issa. Ook als heilige vereerd, alleen zal Hij natuurlijk nooit Zoon van God genoemd worden.

Petrus raakt precies de kern, het hart van geloof. Die wordt hem in feite ontlokt door de uitnodigende vraag van Jezus zelf. Woorden van eeuwig leven en het heilige van God. Met niets en niemand ter wereld te vergelijken.

De uitnodigende en uitlokkende vraag van Jezus heeft in feite ieder mens nodig, wil hij of zij niet afhaken. Immers, van ieder van ons is geloof soms zo kwetsbaar en klein. Dan is het ook nodig weer tot geloof geroepen te worden. Vooral als vormen verdwijnen en je steeds minder houvast hebt aan wat uiterlijk is. De bloem valt af, het blad valt af... dan kun je gaan mopperen en protesteren of angstig naar houvast zoeken. Maar de vraag is of je ook diepgeworteld bent en blijft. De vraag van Jezus hebben jij en ik nodig. Jezus wil die vraag namelijk ook stellen om geen meelopers en jaknikkers te kweken die diep in hun hart er anders over denken. En als anderen afhaken of andere wegen gaan. Dan wil Hij je het antwoord ontlokken dat je bij Hem blijft: naar wie zou ik anders heengaan. Ik zie geen andere weg, dan blijven volgen. Weggaan is afdwalen en verdwalen, belijden is blijven. Zolang je die kern maar over houdt. Dat fundamenteel is: belijden van de Zoon van God, de Gezalfde, door God aangewezen, de enige echte Messias. Hij is je enige Houvast en belooft je ook vast te houden als je op Hem afgaat. Door het ongeloof van velen, mislukt zijn werk niet. God de Vader blijft aan je trekken! En het is ondenkbaar dat zijn Zoon je dan afwijst. niet dat ik blijf, maar dat Hij blijft bij mij, ook waar ik Hem vergeet

Vooral in deze dagen als haat en nijd, dood en verderf dag in dag uit op je inbeuken. En het steeds duidelijker wordt hoe ingewikkeld het leven is geworden. Wie komt eruit? Juist in Palestina-Israël op die bakermat van religies, van Abraham, juist op die heilige plaatsen. Juist daar roept het bloed en schreeuwt het om de Messias, die totaal anders is.

Hij is een Messias afkomstig uit de Joden die boven *alle* partijen staat. Op een unieke en ongekende manier. Hij komt niet haat zaaien, geweld op geweld roepen. Hij komt als de grote Vredestichter. Die tot de erkenning moet brengen dat wij mensen onszelf er niet uitredden. En hoe? Hij is gekomen om zichzelf te geven en daadwerkelijk te sterven. Het bloed, tranen, en lijden zijn kostbaar in zijn oog. Hij heeft er zelf onder geleden en gestreden. Hij de Vrede in eigen Persoon onderging als geen ander haat en geweld. De enige Messias die dit lijden aankan, dragen kan, en kan rechtzette. Hij die zich gaf voor Jood en Palestijn, zelfs voor ieder die Hem nu nog haat.

Het is volbracht (nishlam: de shalom is teruggekeerd): de vrede weer gebracht; met God en met ieder menskind. De wereld hangt helemaal van Hem af. Zwaarder dan al het lijden van de wereld is zijn kruis. De wijsheid van Boven, die dwaasheid is in mensenogen. De Kern bewaren. Dat betekent heel eenvoudig: Christus en die gekruisigd. Het Kruis, als een vervallen en kale boom, maar tot levensboom geworden!

Welke beweringen zijn op jou van toepassing?

- Als ik anderen hun geloof in Jezus Christus kwijtraken, knaagt dat ook aan mijn geloof.
- Het gaat mij aan het hart, maar mijn geloof lijdt er niet onder als anderen hun geloof in Jezus Christus en zijn kerk kwijtraken.
- Mensen moeten het zelf weten als ze de kerk verlaten als ze daar gelukkig van worden.
- Ik heb besloten dat ik trouw lid van zijn Kerk wil blijven.
- Ik weet nog niet zeker of ik een trouw lid van de Kerk wil zijn; je kunt ook geloven buiten de kerk
- Jezus volgen betekent gaan waar je zijn Stem duidelijk hoort: woorden van eeuwig leven.

Waar zouden mensen zich vandaag het meest aan stoten?

- Waarom zouden mensen moeite met de nieuwe leer van Jezus hebben gehad?
- Welke hedendaagse leringen van Jezus zijn voor sommigen moeilijk te aanvaarden?
- Wat zou vandaag het meeste aanstoot geven?